ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ

Τὰ θαύματα τοῦ Σταυροῦ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ 2012

Τὰ θαύματα τοῦ Σταυροῦ

Κείμενα:
Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Εἰκόνα ἐξωφύλλου:
Ἡ ὕψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Σειρά:
«Χριστολογικά» ἀριθμ. 33

Copyright:
Ἱερὰ Μητρόπολις Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ.
Λεωφόρος Φορμίωνος 83, Τ.Κ. 161 21 Καισαριανὴ
Τηλ.: 210.72.24.123
www.imkby.gr e-mail: info@imkby.gr

ISBN: 978-960-6841-58-3

Ἐκδοτική Παραγωγή

ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, 116 36 Ἀθήνα
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4820 • Fax: 210.923.7033
www.eptalofos.gr • e-mail: info@eptalofos.gr

Τὰ θαύματα τοῦ Σταυροῦ

Τοῦ Μητροπολίτου
Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ
Δανιὴλ

Ἡ ὕψωση τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ γίνεται ἀφορμὴ πνευματικῆς πανηγύρεως καὶ χαρᾶς γιὰ τοὺς πιστούς. *«Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν καὶ τὸ τῆς Ἐκκλησίας ἅπαν καταστράπτεται πλήρωμα. Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν καὶ χαρᾶς μαρμαρυγαῖς τὸ τῆς οἰκουμένης καταλάμπεται πρόσωπον».* Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ ἅγιος Ἀνδρέας Κρήτης ἀρχίζει τὸν πρῶτο λόγο του *«εἰς τὴν παγκόσμιον ὕψωσιν τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ»* (P. G., τ. 97, στ. 1018), εἰσάγοντας τοὺς πιστοὺς στὴν θεολογία γιὰ τὴν σταυρικὴ θυσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ διακηρύσσοντας, ὅτι *«Καὶ τὸ μνησθῆναι γὰρ σταυροῦ, χαρᾶς ὑπόθεσις πρόδηλος, καὶ συστολὴ σκυθρωπότητος»* (στ. 1020).

Ὁ ἅγιος Πατέρας μας μὲ ρητορικὴ ἔξαρση παραθέτει τὰ ὀνόματα τοῦ Σταυροῦ, τὰ ὁποῖα αὐτονόητα εἶναι καὶ ἐνέργειες ἢ θαύματα τοῦ Σταυροῦ.

«Σταυρὸς Χριστιανῶν ἐλπίς, ἀπεγνωσμένων σωτήρ, χειμαζομένων λιμήν, ἀσθενούντων ἰατρός, παθῶν ἐλατήρ, ὑγείας δοτήρ, νενεκρωμένων ζωή, εὐσεβείας πρόγραμμα, βλασφημίας φίμωτρον.

Σταυρὸς ὅπλον κατ᾽ ἐχθρῶν, σκῆπτρον βασιλείας, διάδημα κάλλους, τύπος ἄγραφος, ῥάβδος δυνάμεως, ἔρεισμα πίστεως, βακτηρία γήρους, ὁδηγὸς τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴς ἀφρόνων, διδάσκαλος νηπίων, ἁμαρτίας ἀναίρεσις, μετανοίας ἔνδειξις, δικαιοσύνης ὑπογραφεύς.

Σταυρὸς κλῖμαξ εἰς οὐρανὸν ἄγουσα, ὁδὸς πρὸς ἀρετὴν ὁδηγοῦσα, ζωῆς πρόξενος, θανάτου λύσις, φθορᾶς ἀλλοτρίωσις, πυρὸς σβεστήριον, πρὸς Θεὸν παῤῥησία, κλεὶς οὐρανῶν βασιλείας.

Σταυρὸς φύλαξ ἐν νυκτί, ἐν ἡμέρᾳ πύργος, ἐν σκότει χειραγωγός, ἐν εὐθυμίᾳ χαλινός, ἐν ἀθυμίᾳ ψυχαγωγός, διαλλακτήριος, ἱκέσιος, φίλιος, συνήγορος, προασπιστής, ἐπίκουρος.

Σταυρὸς ἐν πειρασμοῖς βοηθός, ἐν κινδύνοις σωτήρ, ἐν ἀθυμίαις παρήγορος, ἐν ἀνάγκαις βοηθός, ἐν θαλάσσῃ κυβερνήτης, ἐν συμφοραῖς ἀνάψυξις.

Σταυρὸς νυκτοφυλακτεῖ τοὺς καθεύδοντας, συναγρυπνεῖ τοῖς ἀγρυπνοῦσι, τοῖς κεκμηκόσι συνεπαμύνει.

Σταυρὸς ἀτονούντων νεύρωσις, κοπιώντων ἀνάπαυ-

σις, πεινώντων τροφή, νηστευόντων ἰσχύς, ἀγωνιστῶν ἀλείπτης, γυμνῶν σκέπη, συνοδοιπόρος τῶν ἐπιξενουμένων.

Σταυρὸς πλουσίων σωφρονιστής, πενήτων προνοητής, χηρῶν προστάτης, ὀρφανῶν ἀντίληψις καὶ τροφεύς.

Σταυρὸς ἀρχόντων τιμή, βασιλέων κράτος, στρατηγῶν νῖκος, ἁγνείας σφραγίς, συζυγίας σύνδεσμος.

Σταυρὸς πόλεων φύλαξ, οἴκων ἀσφάλεια, φιλίας συναρμοστής, τῶν ἐχθρῶν ἀμυντήριον, πολεμίων ἀντίπαλος, ἐθνῶν διωκτήριον, βαρβάρων σκόλοψ, εἰρήνης βραβευτής.

Σταυρὸς ἀγάπης πρυτανευτής, κόσμου καταλλαγή, περάτων διαγραφή, ὕψος οὐρανοῦ, γῆς βάθος, κτίσεως σύμπηξις, μῆκος τῆς φαινομένης, εὖρος τῆς οἰκουμένης· καὶ συνελόντα εἰπεῖν, σταυρὸς τῶν Χριστοῦ παθῶν τὸ κεφάλαιον, τῶν εἰς ἡμᾶς θαυμάτων ἡ κορωνίς» (στ. 1020 - 1021).

Ἀπὸ τὴν πλούσια θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας ἑστιάζουμε τὴν προσοχή μας σὲ τέσσερις πνευματικοὺς νόμους, νόμους τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι φανερώθηκαν μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὰ εἶναι τὰ θαύματα τοῦ Σταυροῦ.

α΄. Ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου ἑρμηνεύει τὴν ἀγάπη, τὴν καινὴ ἐντολὴ καὶ τὸν νόμο τῆς ἀγάπης.

Ὁ Κύριός μας συνομιλώντας μὲ τὸν μαθητή Του Νικόδημο ἀναφέρεται στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν κόσμο, τὴν ὁποία συνδέει μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία Του γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου· *«ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον»* (Ἰωάννου γ΄ 14-16).

Δηλαδή: «Πρέπει νὰ ὑψωθεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, ὥστε ὅποιος πιστεύει σ᾽ αὐτὸν νὰ μὴ χαθεῖ, ἀλλὰ νὰ ζήσει αἰώνια. Τόσο πολὺ ἀγάπησε ὁ Θεὸς τὸν κόσμο, ὥστε παρέδωσε στὸν θάνατο τὸν μονογενῆ του Υἱό, γιὰ νὰ μὴ χαθεῖ ὅποιος πιστεύει σ᾽ Αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἔχει ζωὴ αἰώνια».

Καὶ πρὸς τοὺς Μαθητές Του διευκρίνισε, ὅτι τὸ ἀποκορύφωμα τῆς ἀγάπης εἶναι νὰ θυσιάζεσαι γιὰ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶς· Εἶπε· *«μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ»* (Ἰωάννου ιε΄ 13).

Δηλαδή: «Κανεὶς δὲν ἔχει μεγαλύτερη ἀγάπη ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ θυσιάζει τὴν ζωή του γιὰ χάρη τῶν φίλων του».

Μὲ τοὺς λόγους Του αὐτοὺς ὁ Κύριός μας φανέρωσε, ὅτι ἀγάπη σημαίνει θυσία. Ἂν ἀγαπᾶς θυσιάζεσαι γι᾽ αὐτὸν τὸν ὁποῖον ἀγαπᾶς. Ἂν δὲν μπορεῖς νὰ θυσιάσεις κάτι γι᾽ αὐτὸν εἶναι φανερό, ὅτι καθόλου δὲν ἀγαπᾶς. Ὀλίγον ἀγαπᾶς; Ὀλίγα θυσιάζεις. Πολὺ ἀγαπᾶς; πολλὰ θυσιάζεις.

Τὰ πάντα θυσιάζεις καὶ αὐτὴ τὴν ζωή σου; Τότε ἔχεις τὴν τέλεια καὶ μείζονα ἀγάπη.

Μάλιστα ὁ ἀπόστολος Παῦλος μὲ μιὰ ὡραία σειρὰ συλλογισμῶν ἀποδεικνύει ἔτι περαιτέρω τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀγάπης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ γιὰ μᾶς τοὺς ἁμαρτωλούς. Λέει· *«ἔτι γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾶ ἀποθανεῖν. Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε»* (πρὸς Ρωμαίους ε΄ 6-8).

Δηλαδή: «Γιατὶ ὁ Χριστός, παρ᾽ ὅλο ποὺ ἤμασταν ἀκόμη ἀνίκανοι νὰ κάνουμε τὸ καλό, πέθανε γιὰ μᾶς, τοὺς ἀσεβεῖς ἀνθρώπους, στὸν προκαθορισμένο καιρό. Δύσκολα θὰ ἔδινε κανεὶς τὴν ζωή του ἀκόμα καὶ γιὰ ἕναν δίκαιο ἄνθρωπο. Ἴσως ἀποφάσιζε κανεὶς νὰ πεθάνει γιὰ κάποιον καλὸ ἄνθρωπο. Ὁ Θεὸς ὅμως ξεπερνώντας αὐτὰ τὰ ὅρια ἔδειξε τὴν ἀγάπη του γιὰ μᾶς, γιατὶ ἐνῶ ἐμεῖς ζούσαμε ἀκόμα στὴν ἁμαρτία, ὁ Χριστὸς ἔδωσε τὴν ζωή του γιὰ μᾶς».

Ϛ΄. Στὸ Σταυρὸ ἀποκορυφώνεται ἡ σύγκρουση τῶν δύο θελημάτων, τοῦ θελήματος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τοῦ θελήματος τοῦ θεοῦ.

Τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου ἐπεδίωξε πρῶτον μὲν νὰ ἐπιβληθεῖ καὶ νὰ ὑπερισχύσει τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν συνέχεια νὰ σκοτώσει τὸν Θεό, γιὰ νὰ ζήσει χωρὶς Θεό. Αὐτὴ εἶναι ἡ τραγικότητα τῆς ἀνθρώπινης περιπέτειας, ἡ ὁποία ἄρχισε μὲ τὴν ἁμαρτία τῶν πρωτοπλάστων καὶ ὁλοκληρώθηκε ἀπὸ τοὺς σταυρωτὲς τοῦ Κυρίου.

Αὐτὴ δὲ ἀποτελεῖ καὶ ἀρχέτυπο τῆς πορείας κάθε ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποδίδει ὅ,τι ὀφείλει στὸν Κτίστη καὶ Δημιουργό του, δηλαδὴ τὴν ὑπακοή του καὶ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ τῆς ὑπάρξεώς του, τοῦ λόγου, τῆς αἰτίας τῆς δημιουργίας του. Ἀντιθέτως ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός. Ἔγινε ἄνθρωπος γιὰ νὰ δείξει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀντὶ νὰ συγκρούεται μὲ τὸν Δημιουργό του καὶ νὰ συντρίβεται, ἐὰν τὸ ἐπιθυμεῖ, μπορεῖ νὰ ἐπιλέξει τὴν ὑπακοὴ καὶ νὰ δοξασθεῖ. *«Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· ‘ἰδοὺ ἥκω, ...τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου’»* (πρὸς Ἑβραίους ι΄ 5, 7).

Δηλαδή: «Γι᾽ αὐτό, κατὰ τὸν ἐρχομό του στὸν κόσμο ὁ Χριστός λέει· νά με, Θεέ, ἔρχομαι νὰ κάνω τὸ θέλημά σου».

Αὐτὴ ἡ ὑπακοὴ ἐκφράσθηκε κατὰ τὴν ὥρα τῆς ὑπερφυοῦς προσευχῆς Του στὴν Γεθσημανῆ. Μᾶς παραδίδουν οἱ Εὐαγγελιστές, ὅτι τὴν ὥρα τῆς ἀγωνίας Του *«ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ»* (Ματθαίου κς΄ 39).

Δηλαδή: «Ἔπεσε μὲ τὸ πρόσωπο στὴν γῆ καὶ προσευχόταν μὲ τοῦτα τὰ λόγια· Πατέρα μου, ἂν εἶναι δυ-

νατό, ἂς μὴν πιῶ αὐτὸ τὸ ποτήρι· ὅμως ἂς μὴ γίνει τὸ δικό μου θέλημα, ἀλλὰ τὸ δικό σου».

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐξυμνεῖ αὐτὴν τὴν ὑπακοή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ λέγοντας· *«Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ᾽ ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοὴν, καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου»* (πρὸς Ἑβραίους ε΄ 8-9).

Δηλαδή: «Ἂν καὶ ἦταν Υἱός, ἔμαθε μέσα ἀπὸ τὰ παθήματά του τὴν ὑπακοή. Ἔτσι ὁλοκλήρωσε τὸ ἔργο κι ἔγινε ἡ αἰτία νὰ σωθοῦν γιὰ πάντα ὅλοι ὅσοι ὑπακοῦνε σ᾽ Αὐτόν».

Ὁ Χριστὸς εἶναι πρότυπο ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως κατὰ τὸν ἀπόστολο Παῦλο· *«Τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ᾽ ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ»* (πρὸς Φιλιππησίους. β΄ 5-8).

Δηλαδή: «Νὰ ὑπάρχει μεταξύ σας τὸ ἴδιο φρόνημα ποὺ εἶχε κι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ ὁποῖος, ἂν καὶ ἦταν Θεός, δὲ θεώρησε τὴν ἰσότητά του μὲ τὸν Θεό ἀποτέλεσμα ἁρπαγῆς, ἀλλὰ τὰ ἀπαρνήθηκε ὅλα, πῆρε μορφὴ δούλου κι ἔγινε ἄνθρωπος· καὶ ὄντας πραγματικὸς ἄνθρωπος ταπεινώθηκε θεληματικὰ ὑπακούοντας μέχρι θανάτου, καὶ μάλιστα θανάτου σταυρικοῦ».

Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκδηλώνεται γενικῶς καὶ εἰδικῶς.

1. Γενικῶς.

Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ συμπίπτει μὲ τὴν θεία οἰκονομία *«πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀλη-*

θείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμοθέου β΄ 4), γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀνακεφαλαιώνοντας τὶς προφητεῖες καὶ τὸ μήνυμα τοῦ Ἰησοῦ.

Ὅλες οἱ φανερώσεις τοῦ θείου θελήματος στὴν διάρκεια τῆς ἱστορίας συναρμολογοῦνται, σύμφωνα μὲ ἕνα συνολικὸ διάγραμμα, σὲ ἕνα σχέδιο σοφίας. Ὡστόσο κάθε μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τὶς φανερώσεις ἀφορᾶ σ᾽ ἕνα μοναδικὸ γεγονὸς καὶ γιὰ νὰ δεχθεῖ ὁ ἄνθρωπος τὴν κυριαρχία τοῦ Θεοῦ πάνω σ᾽ αὐτὸ τὸ γεγονὸς προσεύχεται καὶ παρακαλεῖ *«Γενηθήτω τὸ θέλημά σου»* (Ματθαίου στ΄ 10, Λουκᾶ ια΄ 2).

Ἔτσι ἡ ἱστορία, ποὺ ἔχει ἤδη ἐξελιχθεῖ, ἀποκαλύπτει τὸ προαιώνιο σχέδιο τοῦ Θεοῦ, ποὺ προσδιώρισε τὰ πάντα. Τὸ ἴδιο συμβαίνει κι ὅταν ὁ ἄνθρωπος ὑποτάσσεται στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἀτενίζει τὸ μέλλον μὲ ἐμπιστοσύνη, διότι γνωρίζει ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι ὁδηγεῖται ἀπὸ τὴν θεία πρόνοια.

2. Εἰδικῶς.

Αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ λαμβάνει μιὰ ἰδιαίτερη μορφή, ὅταν ἐκδηλώνεται στὸν ἄνθρωπο, γιατὶ ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ συμμορφωθεῖ μὲ τὸ θεῖο θέλημα ἐσωτερικὰ καὶ νὰ τὸ ἐκτελέσει ἐλεύθερα. Παρουσιάζεται σ᾽ αὐτὸν ὡς κλήση, ἐντολή, ἀπαίτηση καὶ ὄχι ὡς πεπρωμένο. Οἱ δοθεῖσες ἀπὸ τὸν Θεὸ ἐντολὲς συγκεντρώνουν τὸ σύνολο τῶν θείων θελημάτων, οἱ ὁποῖες εἶναι σαφεῖς, αἰώνιες καὶ καθολικές. Οἱ ἐντολὲς καὶ κατ᾽ ἐπέκταση τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, φαίνονται σὲ πολλούς, ὅτι ἔχουν στατικὴ μορφή. Αὐτὴ ὅμως εἶναι ἡ εἰδοποιὸς διαφορά, ὅτι μέσα σὲ ἕνα συνεχῶς μεταβαλλόμενο κόσμο μένει ἀναλλοίωτο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. (Ματθαίου ε΄ 17-19 καὶ πρὸς Ἑβραίους α΄

10-12) *«Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»* (πρὸς Ἑβραίους ιγ΄ 8).

Πρέπει να καταβάλει προσπάθεια ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ προσδιορίσει αὐτὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀφορᾶ σ᾽ αὐτὸν προσωπικὰ μὲ τὴν βοήθεια καὶ τὴν συνέργεια τῶν ἐντολῶν.

Τὸ προσωπικό μας θέλημα προκαλεῖ ἀπὸ μέρους μας μιὰ ἀπάντηση, ἕνα διάλογο μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖο τελικὰ πρέπει νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ πράξη καὶ ἐφαρμογή του. Ἀφοῦ τὸ θεῖο θέλημα ἐκπληρώνεται στὸν οὐρανό, ὀφείλει νὰ ἐκπληρώνεται καὶ στὴν γῆ.

Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι οὐσιαστικὰ θέλημα σωτηρίας καὶ κινεῖται γιὰ νὰ συναντήσει τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ δὲν θέλει νὰ τὸ ἐξαφανίσει ἢ νὰ τὸ ἀντικαταστήσει, ἀλλὰ νὰ τὸ τελειοποιήσει. Γιὰ νὰ γίνει αὐτό, πρέπει ὁ Θεὸς νὰ νικήσει τὴν ἀνθρώπινη κακία καὶ νὰ ἐπιτύχει τὴν κοινωνία τῶν θελήσεων.

γ΄. Μὲ τὸν σταυρὸ ἡ ταπείνωση γίνεται καύχημα καὶ δόξα.

Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ δόξα τῆς ταπεινώσεως καὶ ἡ δόξα τῆς ἀδυναμίας. Περὶ αὐτοῦ παραθέτουμε ὅσα ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης πανηγυρικῶς ἀναφέρει στὸν προαναφερθέντα λόγο του·

«Τοῦτο (δηλαδὴ ὁ Σταυρός) καὶ δόξα Χριστοῦ καλεῖται, καὶ ὕψος Χριστοῦ προσαγορεύεται. Τοῦτο καὶ ποτήριον ἐπιθυμητὸν νοεῖται, καὶ τῶν ὑπὲρ ἡμῶν Χριστοῦ παθημάτων συμπέρασμα. Ὅτι δὲ δόξα Χριστοῦ ὁ σταυρός, ἄκουσον αὐτοῦ λέγοντος· 'Νῦν ἐδοξάσθη ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθέως δοξάσει αὐτόν.' (Ἰωαν. ιγ΄ 31) *Καὶ πάλιν· 'Δόξασόν με σύ, Πάτερ, τῇ δόξῃ ἣν εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.'* (Ἰων. ιζ΄ 5) *Καὶ αὖθις· «Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν· Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.'* (Ἰωαν. ιβ΄ 28) *Δόξαν ἐνταῦθα λέγων τὴν ἐπὶ τῷ σταυρῷ προσγινομένην τότε τῶν στοιχείων ἐναλλαγὴν καὶ συμπάθειαν. Ἔδει γὰρ τῷ Κτίστῃ συμπαθεῖν καὶ τὰ κτίσματα. Ὅτι δὲ καὶ ὕψος Χριστοῦ ὁ σταυρός, ἄκουσον τί φησιν αὐτός· '"Οταν ἐγὼ ὑψωθῶ, τότε πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν·'* (Ἰωαν. ιβ΄ 32) *ὡς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· 'Καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.'* (Ἰωαν. γ΄ 14) *Διὰ τί; Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ᾽ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.' Βλέπεις ὅτι δόξα καὶ ὕψος Χριστοῦ, σταυρός;*

Βούλει γνῶναι ὅτι ἐνταῦθα ὕψος, ἐκεῖ δὲ δόξα παρέπεται; Ἄκουε τοῦ Δαβὶδ λέγοντος· '"Υψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανούς, ὁ Θεός, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.' (Ψαλ. ρξ΄ 6) *Καὶ τοῦ Ἡσαΐου πάλιν, ὡς ἐκ προσώπου Χριστοῦ· 'Νῦν ἀναστήσομαι, λέγει ὁ Κύριος, νῦν ὑφωθήσομαι, νῦν δοξασθήσομαι.'* (Ἡσ.λγ΄ 10) *Ἐπεὶ οὖν ὕψος ἡ δόξα, ὑψοῦται δὲ σήμερον ὁ σταυρὸς δοξάζεται δῆλον καὶ ὁ Χριστός. Εἰ γὰρ δόξα Χριστοῦ ὁ σταυρός, σήμερον [ὑψοῦται ὁ σταυρός,] ἵνα δοξασθῇ ὁ Χριστός. Οὐχ*

ὑψοῦται Χριστὸς ἵνα δοξασθῇ ὁ σταυρός, ἀλλ᾽ ὑψοῦται ὁ σταυρὸς ἵνα ὁ Χριστὸς δοξασθῇ. Δοξάζεται δὲ Χριστὸς ἵνα ἡμᾶς ἑαυτῷ συνανυψώσῃ. Ὑψοῦται οὖν ὁ σταυρὸς, καὶ συνυψοῖ τῶν εὐσεβούντων τὸ φρόνημα. Δοξάζεται Χριστός, καὶ συνδοξάζει τοὺς δοξάζοντας αὐτόν. Ὑψοῦται σταυρός, καὶ κατασπᾷ τὴν ὀφρὺν τῶν δαιμόνων. Δοξάζεται Χριστός, καὶ καταισχύνει τὸν ἀρχέκακον ὄφιν. Ὑψοῦται σταυρός, καὶ ἀνορθοῖ τοὺς καταπίπτοντας. Δοξάζεται Χριστός, καὶ τῶν δι᾽ ἁμαρτίαν πεσόντων ἀμαυροῖ τὴν αἰσχύνην. Ὑψοῦται ὁ σταυρός, καὶ πίπτουσιν εἴ-

δωλα. Δοξάζεται Χριστός, καὶ διάβολος πλήττεται. Οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ Χριστοῦ σταυρός, τὸ Δεσποτικὸν σημεῖον, τὸ σωτήριον ὅπλον, τὸ βασιλικὸν κράτος, τὸ τῆς νίκης τρόπαιον, τὸ τῶν ἄνω καὶ κάτω μεταίχμιον, τῶν βεβαιοπίστων τὸ σύνταγμα, ἡ ἀποστολικὴ κορυφὴ καὶ προφητικὴ διόπτρα, τῶν μαρτύρων ὁ στέφανος, τῶν τὸν Χριστὸν προσκυνούντων ὁ ἀῤῥαβών» (στ. 1021, 1024, 1025).

Εἶναι χρήσιμο ἐδῶ νὰ σημειώσουμε, ὅτι ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ τὸ μυστήριο τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας, κατὰ τὴν διδασκαλία τῆς Γραφῆς καὶ τῆς τῶν Πατέρων, θεωροῦνται κένωση καὶ ταπείνωση τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία κορυφοῦται στὸν ἄδικο καὶ ἐξευτελιστικὸ διὰ σταυροῦ θάνατο, μὲ τὸν ὁποῖο ὁ Θεὸς ἔδειξε ἄλλο τρόπο δόξας, διὰ ταπεινώσεως. Ἡ ἀδυναμία τοῦ Θεοῦ γίνεται δύναμη τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ ἀνάβαση τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ μέγας τῆς Θεσσαλονίκης φωστήρας Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὸν λόγο του στὴν Καινὴ Κυριακή, δηλαδὴ τοῦ Θωμᾶ (Ἁγ. Γρηγορίου Παλαμᾶ, ΕΠΕ τ. 9, σελ. 494, § 7), λέει, ὅτι δημιουργώντας ὁ Θεὸς τὸν κόσμο στὶς ἕξ ἡμέρες ἀπὸ τῆς πολλῆς ἐπιθυμίας καὶ ἀγάπης, τὴν ὁποία εἶχε στὸ νὰ δημιουργήσει, ὡσεὶ νὰ ἔγινε ἔξω ἑαυτοῦ καὶ στὴν ἑβδόμη καταπαύσας ἦλθε στὸν ἑαυτό του, ἐπαναλαμβάνοντας τοῦτο ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ μεγάλου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου λέγοντος στὸ δ΄ κεφάλαιο § 8 περὶ τῶν θείων ὀνομάτων· *«Τολμητέον δὲ καὶ τοῦτο ὑπὲρ ἀληθείας εἰπεῖν, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ πάντων αἴτιος, τῷ καλῷ καὶ ἀγαθῷ τῶν πάντων ἔρωτι, δι᾽ ὑπερβολὴν τῆς ἐρωτικῆς ἀγαθότητος, ἔξω ἑαυτοῦ γίνεται ταῖς εἰς τὰ ὄντα προνοίαις καὶ οἷον ἀγαθότητι καὶ ἀγαπήσει, καὶ ἔρωτι*

θέλγεται· καὶ ἐκ τοῦ ὑπὲρ πάντα, καὶ πάντων ἐξηρημένου, πρὸς τὸ ἐν πᾶσι κατάγεται, κατ᾽ ἐκστατικὴν ὑπερούσιον δύναμιν, ἀνεκφοίτητον ἑαυτοῦ» (Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, τ. Β΄, σελ. 92, Ἐκδ. Πουρναρᾶ).

Στὸ θεολογικώτατο Δοξαστικὸ τοῦ Ὄρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ἡ Ἐκκλησία διὰ τῆς Ὑμνολογίας της ἐπισφραγίζει·

«Τὴν σήμερον μυστικῶς, ὁ μέγας Μωϋσῆς προδιετυποῦτο λέγων· Καὶ εὐλόγησεν ὁ Θεός, τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ εὐλογημένον Σάββατον, αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς καταπαύσεως ἡμέρα· ἐν ᾗ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς κατὰ τὸν θάνατον οἰκονομίας, τῇ σαρκὶ σαββατίσας· καὶ εἰς ὃ ἦν, πάλιν ἐπανελθών, διὰ τῆς Ἀναστάσεως, ἐδωρήσατο ἡμῖν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ὡς μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος».

Καὶ στὸ τροπάριο τῆς δ΄ ᾠδῆς τοῦ Κανόνος τοῦ Μεγάλου Σαββάτου τὸ ἴδιο νόημα ἀναφέρεται·

«Ἑβδόμην σήμερον ἡγίασας, ἣν εὐλόγησας πρίν, καταπαύσει τῶν ἔργων· παράγεις γὰρ τὰ σύμπαντα, καὶ καινοποιεῖς, σαββατίζων Σωτήρ μου, καὶ ἀνακτώμενος».

Ὁ Μέγας Βασίλειος στὴν ἑρμηνεία τοῦ μδ΄ Ψαλμοῦ διδάσκει, ὅτι τὸ μυστήριο τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας καὶ ἡ συγκατάβαση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴ τὴν δημιουργία τοῦ ἀοράτου καὶ ὁρατοῦ κόσμου.

«Μεγίστης ἀπόδειξιν δυνάμεως ἔχει τὸ δυνηθῆναι Θεὸν ἐν ἀνθρώπου φύσει γενέσθαι. Οὐ γὰρ τοσοῦτον οὐρανοῦ καὶ γῆς σύστασις, καὶ θαλάσσης, καὶ ἀέρος, καὶ τῶν μεγίστων στοιχείων ἡ γένεσις, καὶ εἴ τι ὑπερκόσμιον νοεῖται, καὶ εἴ τι καταχθόνιον, τὴν δύναμιν παρίστησι

τοῦ Θεοῦ λόγου, ὅσον ἡ περὶ τὴν ἐνανθρώπησιν οἰκονομία, καὶ ἡ πρὸς τὸ ταπεινὸν καὶ ἀσθενὲς τῆς ἀνθρωπότητος συγκατάβασις» (ΕΠΕ, τ. 5, σελ. 272).

Δηλαδή: «Διότι τὸ νὰ δυνηθεῖ ὁ Θεὸς νὰ λάβει ἀνθρώπινη φύση εἶναι ἀπόδειξη μεγάλης δυνάμεως. Δὲν φανερώνει τὴν δύναμη τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ τόσο ἡ ὕπαρξη τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦ ἀέρα, ἡ δημιουργία τῶν μεγαλυτέρων στοιχείων καὶ ὅ,τι ὑπερουράνιο ἢ καταχθόνιο νοεῖται, ὅσον ἡ οἰκονομία τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ ἡ συγκατάβαση πρὸς ταπείνωση καὶ ἀδυναμία τῆς ἀνθρώπινης φύσεως».

Ὁ δὲ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἀδελφὸς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, στὸν Κατηχητικὸ λόγο, κεφ. 24, § 1, ἐξηγεῖ τὴν αἰτία, γιὰ τὴν ὁποία ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία ὑπερβαίνει τὴν δημιουργία ὅλων τῶν κτισμάτων· ἐπειδὴ ἐκείνη μὲν εἶναι κατὰ φύσιν, αὐτὴ δὲ ὑπὲρ φύσιν, χρησιμοποιώντας ὡς παράδειγμα τὴν κίνηση τοῦ πυρός.

Λέει ἐπὶ λέξει· *«Τὸ μὲν γὰρ μέγα τε καὶ ὑψηλὸν ἐξεργασθῆναι παρὰ τῆς θείας δυνάμεως κατὰ φύσιν πώς ἐστι καὶ ἀκόλουθον, καὶ οὐκ ἄν τινα ξενισμὸν ἐπάγοι τῇ ἀκοῇ, ἡ δὲ πρὸς τὸ ταπεινὸν κάθοδος, περιουσία τίς ἐστι τῆς δυνάμεως, οὐδὲν ἐν τοῖς παρὰ φύσιν κωλυομένης. Ὡς γὰρ ἴδιόν ἐστι τῆς τοῦ πυρὸς οὐσίας ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω φορά, καὶ οὐκ ἄν τις θαύματος ἄξιον ἐπὶ τῆς φλογὸς ἡγεῖτο τὸ φυσικῶς ἐνεργούμενον, εἰ δὲ ῥέουσαν ἐπὶ τὸ κάτω καθ᾽ ὁμοιότητα τῶν ἐμβριθῶν σωμάτων ἴδοι τὴν φλόγα, τὸ τοιοῦτον ἐν θαύματι ποιεῖται, πῶς τὸ πῦρ διαμένει πῦρ ὂν καὶ ἐν τῷ τρόπῳ τῆς κινήσεως ἐκβαίνει τὴν φύσιν ἐπὶ τὸ κάτω φερόμενον, οὕτω καὶ τὴν θείαν τε καὶ ὑπερέχουσαν δύναμιν, οὐκ οὐρανῶν μεγέθη καὶ φωστήρων αὐγαὶ*

καὶ ἡ τοῦ παντὸς διακόσμησις καὶ ἡ διηνεκὴς τῶν ὄντων οἰκονομία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἐπὶ τὸ ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἡμῶν συγκατάβασις δείκνυσι, πῶς τὸ ὑψηλὸν ἐν τῷ ταπεινῷ καθορᾶται καὶ οὐ καταβαίνει τὸ ὕψος, πῶς θεότης ἀνθρωπίνῃ συμπλακεῖσα φύσει καὶ τοῦτο γίνεται καὶ ἐκεῖνό ἐστιν» (ΕΠΕ. τ. 1. σελ. 472, 474).

Δηλαδή: «Διότι ἡ ἐπιτέλεση μεγάλου καὶ ὑπέροχου ἔργου ἀπὸ μέρους τῆς θείας δυνάμεως εἶναι κάτι τὸ φυσικὸ καὶ συνεπές, καὶ δὲν εἶναι καθόλου περίεργο τὸ νὰ ἀκούσει κανεὶς ὅτι ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ παντὸς ὅ,τι ὑπάρχει ἐκτὸς τῶν φαινομένων, συνεστήθηκε μὲ τὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ὑλοποίηση αὐτοῦ τούτου τοῦ θείου θελήματος κατὰ τὸ σχέδιο. Ἡ δὲ κάθοδος πρὸς τὸ ταπεινὸ παρουσιάζει ἔκτακτη δύναμη χωρὶς καθόλου νὰ ἐμποδίζεται νὰ ἐνεργεῖ μέσα σὲ πλαίσιο ξένο πρὸς τὴν φύση της. Πράγματι ὅπως εἶναι χαρακτηριστικὸ τῆς οὐσίας τοῦ πυρὸς νὰ φέρεται πρὸς τὰ ἄνω καὶ κανεὶς δὲν θὰ θεωροῦσε θαῦμα τὴν φυσικὴ αὐτὴ κατεύθυνση τοῦ πυρός, ἐὰν δὲν ἔβλεπε τὴν φλόγα νὰ κατευθύνεται πρὸς τὰ κάτω ὁμοίως μὲ τὰ στερεὰ σώματα, αὐτὸ θὰ θεωροῦσε θαῦμα, τὸ πῶς δηλαδὴ τὸ πῦρ μένει πῦρ καὶ κατὰ τὴν κίνηση του ἐκφεύγει τῆς φυσικότητάς του φερόμενον πρὸς τὰ κάτω, ἔτσι καὶ τὴν θεία καὶ ὑπερέχουσα δύναμη, δὲν φανερώνει τόσο τὸ μέγεθος τῶν οὐρανῶν καὶ ἡ λάμψη τῶν ἀστέρων καὶ ἡ διακόσμηση τοῦ παντὸς καὶ ἡ συνεχὴς συντήρηση τῶν ὄντων, ὅσο ἡ συγκατάβαση πρὸς τὴν ἀσθένεια τῆς φύσεώς μας, πῶς δηλαδὴ τὸ ὑψηλὸ φαίνεται στὸ ταπεινὸ χωρὶς νὰ χάνει τὸ ὕψος του, πῶς ἡ θεότητα συμπλεκόμενη μὲ τὴν ἀνθρώπινη φύση καὶ ἄνθρωπος γίνεται καὶ Θεὸς παραμένει».

Τὰ αὐτὰ καὶ ἄλλοι πατέρες διδάσκουν, ὅπως ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ ὁ Φιλαδελφείας Μακάριος ὁ καλούμενος Χρυσοκέφαλος.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς στὸ λόγο του στὴν γέννηση τοῦ Χριστοῦ (ΕΠΕ, τ. 11 §§ 1, 6 σελ. 454-462) διδάσκει, ὅτι ἡ συγκατάβαση αὐτὴ τοῦ Θεοῦ Λόγου δὲν προξένησε σ᾽ Αὐτὸν μεταβολή, ἀλλοίωση, ἢ ἐλάττωση, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο προσέθεσε μεγαλυτέρα δόξα καὶ ὕψος· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι φύσει ἀνώτατος καὶ ὕψιστος πάντων καὶ δὲν εἶχε νὰ ἀναβεῖ σὲ ἀνώτερο ὕψος καὶ δόξα μεγαλυτέρα, δὲν μποροῦσε νὰ δοξασθεῖ καὶ ὑψωθεῖ μὲ ἄλλο τρόπο, εἰμὴ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ τὸ νὰ συγκαταβεῖ, καὶ νὰ ταπεινωθεῖ μὲ τὰ κτίσματά Του. Διότι δόξα τοῦ ὑψηλοῦ εἶναι ἡ πρὸς τὰ ταπεινὰ συγκατάβαση· γιὰ νὰ δείξει καὶ στὰ δημιουργήματα, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τοῦ πόθου τοῦ ὕψους καὶ τῆς δόξας φθάρηκαν, ὁδὸ ἄριστης ὑψώσεως καὶ δόξας ἀληθινῆς, τὴν ταπείνωση. Διὰ τοῦτο ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ Λόγου, τὰ βρεφικά Του σπάργανα, ἡ ἀνάκλιση στὴν φάτνη, ὁ ταπεινότατος νιπτήρας τῶν ποδῶν τῶν μαθητῶν Του, ὁ ἄτιμος θάνατος τοῦ σταυροῦ Του, ἡ κατάθεσή Του στὸν τάφο, ἡ κάθοδός Του στὸν Ἅδη καὶ ἁπλῶς ὅλα τὰ ταπεινὰ ἔργα καὶ πάθη, τὰ ὁποῖα ἐνήργησε καὶ ὑπέμεινε στὴν γῆ, εἶναι τόσο ἔνδοξα καὶ τόσο ὑψηλά, ὅσο δὲν εἶναι ὑψηλὸς καὶ ἔνδοξος ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ οὐράνιες καὶ ὑπερκόσμιες δυνάμεις.

Ἡ ἁμαρτία τῶν πρωτοπλάστων Ἀδὰμ καὶ Εὔας προξένησε τὴν ἀπογύμνωση ἀπὸ τὴν θεία Χάρη, τὴν ἀπώλεια τῆς πρὸς τὸν Θεὸ παρρησίας καὶ κοινωνίας, τὴν θνητότητα καὶ τὴν φθορά. *«Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος»* (πρὸς Ρωμαίους στ΄ 23).

Μὲ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου δίνεται ἡ δυνατότητα θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἀφοῦ νικηθοῦν ὁ θάνατος καὶ ὁ διάβολος. *«Τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν»* (πρὸς Ρωμαίους στ΄ 23).

Ἡ συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ ἔγινε αἰτία τῆς ἀναβάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Μὲ τὴν συμμετοχή μας στὰ Ἅγια Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ πιστὸς καθίσταται μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἁγιάζεται, καθαίρεται, φωτίζεται καὶ κοινωνεῖ μὲ τὸν Θεό. Μὲ τὴν ἄσκηση ἀγωνίζεται νὰ διατηρηθεῖ στὴν κατάσταση τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας. *«Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε»* (πρὸς Γαλάτας ε΄ 1).

δ΄. Πρὸς καιρὸν φάνηκε, ὅτι μὲ τὸν θάνατο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ κακὸ νικᾶ καὶ θριαμβεύει, ὅτι ἔχει τὸν τελευταῖο λόγο στὴν ἱστορία καὶ στὴν ζωή, ἀλλὰ ἡ ἀνάσταση δείχνει, ὅτι ὁ θεὸς καὶ τὸ θέλημά Του νικοῦν, καὶ νικοῦν αἰωνίως.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει στοὺς Κορινθίους, γι᾽ αὐτὴ τὴν δύναμη τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀνατρέπει τὴν ἀνθρώπινη λογική, ὅτι *«Ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί, τοῖς δὲ σωζο-*

μένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστι. γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου; ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον αἰτοῦσι καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν· ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς, ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σάρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, ἵνα, καθὼς γέγραπται, ὁ καυχώμενος ἐν Κυρίῳ καυχάσθω» (πρὸς Κορινθίους. Α΄ α΄ 18-31).

Δηλαδή: «Τὸ κήρυγμα γιὰ τὸν σταυρικὸ θάνατο τοῦ Χριστοῦ εἶναι μωρία γι' αὐτοὺς ποὺ πᾶνε πρὸς τὸν χαμό τους· γιὰ μᾶς ὅμως ποὺ εἴμαστε στὸν δρόμο τῆς σωτηρίας εἶναι ἡ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς διακηρύττει στὴ Γραφή: Θὰ ἀφανίσω τὴν σοφία τῶν σοφῶν, καὶ τῶν ἔξυπνων τὴν

ἐξυπνάδα θὰ τὴν κατακτήσω. Ποῦ, λοιπόν, νὰ βρεθεῖ σοφός; ποῦ νὰ βρεθεῖ ἔμπειρος στὶς Γραφές; ποῦ νὰ βρεθεῖ ἀπολογητὴς αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ αἰώνα; Ὁ Θεὸς ἀπέδειξε πὼς ἡ σοφία αὐτοῦ τοῦ κόσμου εἶναι μωρία. Πράγματι, ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι δὲν μπόρεσαν μὲ τὴν σοφία τους ν' ἀναγνωρίσουν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ μέσα στὰ δημιουργήματά του, ποὺ φανερώνουν τὴν σοφία του, ὁ Θεὸς εὐδόκησε νὰ σώσει μὲ τὴν μωρία τοῦ κηρύγματος ἀπὸ τὸν τελικὸ ὄλεθρο ἐκείνους ποὺ θὰ πιστέψουν. Οἱ Ἰουδαῖοι ζητοῦν ὡς ἀποδείξεις θαύματα καὶ οἱ ἐθνικοὶ φιλοσοφικὲς ἀλήθειες. Ἐμεῖς ὅμως κηρύττουμε τὸν σωτήρα Χριστό, καὶ

μάλιστα σταυρωμένον -ἕνα κήρυγμα προσβλητικὸ γιὰ τοὺς Ἰουδαίους κι ἀνόητο γιὰ τοὺς ἐθνικούς· γι' αὐτοὺς ὅμως ποὺ κάλεσε ὁ Θεός, Ἰουδαίους καὶ ἐθνικούς, ὁ Χριστὸς ποὺ κηρύττουμε εἶναι τοῦ Θεοῦ ἡ δύναμη καὶ τοῦ Θεοῦ ἡ σοφία. Γιατὶ αὐτὸ ποὺ μοιάζει μὲ μωρία τοῦ Θεοῦ εἶναι σοφότερο ἀπ' τὴν σοφία τῶν ἀνθρώπων, κι αὐτὸ ποὺ μοιάζει μὲ ἀδυναμία τοῦ Θεοῦ εἶναι πιὸ δυνατὸ ἀπὸ τὴν δύναμη τῶν ἀνθρώπων.

Ἐξ ἄλλου, ἀδελφοί μου, βλέπετε ποιοὶ εἶστε ἐσεῖς ποὺ σᾶς κάλεσε ὁ Θεός· δὲν βρίσκονται ἀνάμεσά σας πολλοὶ σοφοὶ μὲ τὰ ἀνθρώπινα κριτήρια, οὔτε πολλοὶ μὲ πολιτικὴ ἰσχύ, οὔτε πολλοὶ μὲ ἀριστοκρατικὴ καταγωγή. Ἀλλὰ αὐτοὺς ποὺ ὁ κόσμος τοὺς θεωρεῖ μωρούς, ἐκείνους διάλεξε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ντροπιάσει τελικὰ τοὺς σοφούς· κι αὐτοὺς ποὺ ὁ κόσμος τοὺς θεωρεῖ ἀνίσχυρους, ἐκείνους διάλεξε ὁ Θεὸς γιὰ νὰ ντροπιάσει τελικὰ τοὺς κατὰ κόσμον ἰσχυρούς· κι αὐτοὺς ποὺ ὁ κόσμος τοὺς θεωρεῖ παρακατιανοὺς καὶ περιφρονημένους, ἐκείνους διάλεξε ὁ Θεός, τὰ μηδενικά, γιὰ νὰ καταργήσει ὅσους θαρροῦν πὼς εἶναι κάτι. Ἔτσι, κανένας δὲν μπορεῖ νὰ καυχηθεῖ γιὰ κάτι μπροστὰ στὸν Θεό. Χάρη σ' αὐτὸν ὅμως, ἐσεῖς βρίσκεστε μέσα στὴν πίστη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκείνου ποὺ ἔγινε ἀπὸ τὸν Θεὸ σοφία δική μας καὶ δικαίωση καὶ ἐξαγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωση. Ὥστε, καθὼς λέει ἡ Γραφή, ὅποιος καυχιέται, ἂς καυχιέται μόνο γιὰ τὸν Κύριο».

Ὅσα ἔγραψε ὁ ἀπόστολος Παῦλος, τὰ ἔγραψε προφητικῶς, διότι μετὰ δύο χιλιάδες ἔτη ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἀποδεικνύεται ἡ δύναμη τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ Θεοῦ εἶναι πιὸ δυνατὴ ἀπὸ τὴν δύναμη τῶν ἀνθρώπων.

Μὲ ποιητικὴ ἔξαρση ἡ θεολογία τῆς ἐκκλησίας μας ὑμνεῖ αὐτὴ τὴν αἰώνια νίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πανηγυρίζει γιὰ τὴν ἧττα τῶν ἀντιθέων δυνάμεων καὶ τὴν αἰώνια ταπείνωσή τους, στὸ Δοξαστικὸ τῶν ἑσπερίων στιχηρῶν τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

«Δεῦτε ἅπαντα τὰ ἔθνη, τὸ εὐλογημένον ξύλον προσκυνήσωμεν, δι᾽ οὗ γέγονεν ἡ αἰώνιος δικαιοσύνη· τὸν γὰρ Προπάτορα Ἀδάμ, ὁ ἀπατήσας ἐν ξύλῳ, τῷ Σταυρῷ δελεάζεται· καὶ πίπτει κατενεχθεὶς πτῶμα ἐξαίσιον, ὁ τυραννίδι κρατήσας τοῦ βασιλείου πλάσματος. Αἵματι Θεοῦ, ὁ ἰὸς τοῦ ὄφεως ἀποπλύνεται· καὶ κατάρα λέλυται, καταδίκης δικαίας, ἀδίκῳ δίκῃ τοῦ δικαίου κατακριθέντος· ξύλῳ γὰρ ἔδει τὸ ξύλον ἰάσασθαι, καὶ πάθει τοῦ ἀπαθοῦς, τὰ ἐν ξύλῳ λύσαι πάθη τοῦ κατακρίτου. Ἀλλά δόξα Χριστὲ Βασιλεῦ, τῇ περὶ ἡμᾶς σου φρικτῇ οἰκονομίᾳ, δι᾽ ἧς ἔσωσας πάντας, ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος».

Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐνισχύεται ὁ πιστὸς στὸν ἀγώνα του κατὰ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ στὸν καθημερινό του ἀγώνα γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τοὺς ποικίλους πειρασμούς, τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς ὀδυνηρὲς περιστάσεις τῆς ζωῆς.

Ἐμεῖς καλούμεθα ἑκουσίως, μὲ τὴν θέλησή μας νὰ νεκρώσουμε τὴν ἁμαρτία γιὰ νὰ ζήσουμε μὲ τὸν Νικητὴ τοῦ θανάτου αἰωνίως.

«Τὸν Σταυρόν Σου
προσκυνοῦμεν Δέσποτα
καὶ τὴν ἁγίαν Σου ἀνάστασιν
ὑμνοῦμεν καὶ δοξάζομεν».

